

Jean-Claude TRICHET

Πρόεδρος

κ. Ιωάννη Α. Τσουκαλά
Βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
60 Rue Wiertz
B-1047 Βρυξέλλες

Φρανκφούρτη, 5 Ιουλίου 2010

L/JCT/10/0752

Ερωτήσεις σχετικά με την κρίση στην Ελλάδα

Αγαπητέ κύριε Τσουκαλά,

Σας ευχαριστώ για την επιστολή σας με την οποία θέτετε ερωτήσεις σχετικά με την κρίση στην Ελλάδα και την οποία μου διαβίβασε η κ. Bowles, πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, στις 20 Μαΐου 2010.

Η ΕΚΤ έχει διατυπώσει, τόσο δημοσίως όσο και εντός συγκεκριμένων ομάδων, προειδοποιήσεις σχετικά με οικονομικές εξελίξεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Μια γενικότερη εικόνα παρέχουν οι σχετικές αναφορές που παρατίθενται στη συνέχεια.

Πρώτον, πέραν των ενημερώσεων όσον αφορά την παρακολούθηση της σχετικής ανταγωνιστικότητας τις οποίες πραγματοποιεί ο Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ ή εγώ ο ίδιος στο πλαίσιο των μηνιαίων συναντήσεων της Ομάδας Ευρώ (Eurogroup), αναφορές σε ζητήματα ανταγωνιστικότητας και διαφορών στις τιμές¹ υπάρχουν σε μια σειρά δημοσιευμένων εκθέσεων, άρθρων και άλλων αναλύσεων που περιέχονται στο Μηνιαίο Δελτίο της ΕΚΤ, καθώς και σε ομιλίες των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής και του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Οι αναφορές αυτές υπογραμμίζουν τη σημασία που έχει η διατήρηση από τις χώρες μέλη της ζώνης

¹ Ενδεικτικά, βλ.: 30 Σεπτεμβρίου 2003, έκθεση με τίτλο "Inflation differentials in the euro area: potential causes and policy implications" της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, η οποία αποτελείται από εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών· 13/14 Δεκεμβρίου 2004, μελέτες από τη διημερίδα με θέμα "Monetary policy implications of heterogeneity in a currency area"· Μάιος 2005, άρθρο στο Μηνιαίο Δελτίο με τίτλο "Νομισματική πολιτική και διαφορές πληθωρισμού σε μια ανομοιογενή νομισματική περιοχή"· 13 Ιουνίου 2007, ομιλία μου με θέμα "Economic integration and adjustment processes in the euro area".

του ευρώ κατάλληλων εσωτερικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών που να στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα, την αύξηση του προϊόντος και της απασχόλησης και, υπ' αυτή την έννοια, ισχύουν και για την Ελλάδα.

Δεύτερον, η ΕΚΤ προέβη σε ορισμένες δημόσιες παρεμβάσεις που αφορούσαν ειδικά την Ελλάδα. Ως παράδειγμα αναφέρω την ομιλία που είχε εκφωνήσει ήδη στις 7 Σεπτεμβρίου 2007 ο κ. Λουκάς Παπαδήμος, τότε Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ, με θέμα "Inflation and competitiveness divergences in the euro area countries: causes, consequences and policy responses". Ανάλογες δηλώσεις είχαν κάνει οι κκ. Λουκάς Παπαδήμος, Νικόλαος Γκαργκάνας, τότε Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, και εγώ ο ίδιος στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που δόθηκε μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου στην Αθήνα στις 8 Μαΐου 2008.²

Τρίτον, θα ήθελα να θέσω επίσης υπόψη σας τις Εισαγωγικές Δηλώσεις μας, οι οποίες δημοσιεύονται κάθε μήνα στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ και με τις οποίες έχει ζητηθεί επανειλημμένα από όλες τις χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ να καταβάλουν αποφασιστικές προσπάθειες για την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.³

Όσον αφορά τις εξελίξεις των τελευταίων μηνών στην Ελλάδα, στις 6 Ιανουαρίου 2010 αντιπροσωπεία στελεχών της ΕΕ, μεταξύ των οποίων μέλη του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ, επισκέφθηκε την Αθήνα για να συζητήσει με τις ελληνικές αρχές την ανάγκη να ληφθούν αξιόπιστα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Μετά τις συνομιλίες αυτές, η ΕΚΤ έλαβε το Πρόγραμμα Σταθερότητας των ελληνικών αρχών της 15ης Ιανουαρίου 2010. Η εν λόγω έκθεση παρουσίαζε τα μέτρα της ελληνικής κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών, οικονομικών και διαρθρωτικών δυσχερειών την περίοδο εκείνη. Έπειτα από συνομιλίες σε επίπεδο ΕΕ, οι αρχές έλαβαν περαιτέρω μέτρα στις 2 Φεβρουαρίου 2010. Τα πρόσθετα μέτρα εξυγίανσης που ανακοινώθηκαν την ημερομηνία αυτή έγιναν δεκτά με ικανοποίηση, αλλά δεν ήταν ακόμη επαρκή. Έπειτα από νέο γύρο συνομιλιών, το Συμβούλιο, με

² Αποσπάσματα από τη συνέντευξη Τύπου που δόθηκε στην Αθήνα στις 8 Μαΐου 2008: "Όσον αφορά τις οικονομίες της ζώνης του ευρώ... για όλες τις οικονομίες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας... πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στους δείκτες ανταγωνιστικότητας ως προς το κόστος και στους δείκτες σχετικής ανταγωνιστικότητας, ιδίως σε χώρες ή οικονομίες στις οποίες παρατηρείται επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας με την πάροδο του χρόνου, καθώς και σημαντικά ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών".

³ Ενδεικτικά, βλ. Εισαγωγικές Δηλώσεις της 6ης Ιουνίου 2007: "Όσον αφορά τη δημοσιονομική πολιτική, όλες οι χώρες θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες και τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Αυτό θα έχει ζωτική σημασία για την ομαλή λειτουργία της Νομισματικής Ένωσης, δεδομένου ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του θεσμικού της πλαισίου". της 8ης Νοεμβρίου 2007: "Σε ορισμένες χώρες τα σχέδια προϋπολογισμού για το 2008 καταδεικνύουν μια κατεύθυνση δημοσιονομικής πολιτικής που ακολουθεί τις κυκλικές διακυμάνσεις και μια αδικαιολόγητη χαλάρωση των προσπαθειών προσαρμογής. Το γεγονός αυτό προκαλεί ανησυχία καθώς οι ανεπαρκείς προσαρμογές υπονομεύουν κυρίως τη συμφωνία της Ομάδας Ευρώ (Eurogroup) για επίτευξη υγιών δημοσιονομικών θέσεων μέχρι το 2010 το αργότερο". της 6ης Νοεμβρίου 2008: [Είναι] "ανάγκη η δημοσιονομική πολιτική να επικεντρωθεί στη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα και επομένως στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης. (...) Οι διατάξεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για τη δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται πλήρως. Οι δημοσιονομικοί κανόνες αποτελούν έναν από τους απαραίτητους πυλώνες της ΟΝΕ και του ενιαίου νομίσματος, ο οποίος πρέπει να παραμείνει ακλόνητος προκειμένου να μην υπονομευθεί η εμπιστοσύνη στη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών". και της 4ης Ιουνίου 2009: "Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εμπιστοσύνη στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, θα χρειαστεί να καταβληθεί μια φιλόδοξη και αξιόπιστη προσπάθεια προσαρμογής με σκοπό την όσο το δυνατό συντομότερη επάνοδο σε υγιείς δημοσιονομικές θέσεις, η οποία θα στηρίζεται από την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης".

την απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2010, επεσήμανε μια σειρά επειγόντων δημοσιονομικών μέτρων που έπρεπε να ληφθούν έως τις 15 Μαΐου 2010. Με την απόφαση του Συμβουλίου ζητήθηκε επίσης να υποβληθεί, έως τις 16 Μαρτίου 2010, έκθεση που θα περιελάμβανε πληροφορίες τόσο για την εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης το 2010 όσο και για τη λήψη πρόσθετων μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη του στόχου για το έλλειμμα το 2010. Λίγο αργότερα, στις 22-25 Φεβρουαρίου 2010, πραγματοποιήθηκε κοινή επίσκεψη στελεχών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Ελλάδα, προκειμένου να συζητηθεί με τις ελληνικές αρχές η ανάγκη λήψης περαιτέρω μέτρων. Μετά την κοινή επίσκεψη του Επιτρόπου Rehn και του κ. Jürgen Stark, μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, την 1η Μαρτίου 2010, οι ελληνικές αρχές ανακοίνωσαν πρόσθετα μέτρα, για τα οποία η ΕΚΤ εξέφρασε την ικανοποίησή της με δελτίο Τύπου που δημοσιεύθηκε στο δικτυακό της τόπο. Στο εν λόγω δελτίο Τύπου υπογραμμίστηκε επίσης η ανάγκη να υιοθετηθούν και να υλοποιηθούν άμεσα αποφασιστικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο πνεύμα της απόφασης του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2010. Τέλος, στις 8 Μαρτίου 2010 η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να παράσχει επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας στο οποίο περιγράφονταν λεπτομερώς τα μέτρα που είχαν εξαγγελθεί προηγουμένως και το οποίο αξιολογήθηκε από την Ομάδα Ευρώ (Eurogroup), σύμφωνα με όσα προέβλεπε η προαναφερόμενη απόφαση του Συμβουλίου.

Απαντώντας στο τελευταίο μέρος της ερώτησής σας, θα ήθελα να επισημάνω ότι, λόγω της έλλειψης πειθαρχίας στη δημοσιονομική πολιτική τα τελευταία έτη, η Ελλάδα απειλήθηκε με σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας συνοδευόμενη από κατάρρευση της εμπιστοσύνης. Χωρίς τα μέτρα που εφαρμόζονται σήμερα, δεν θα ήταν δυνατόν να υπάρξει και πάλι προοπτική ανάκαμψης της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης. Αντιθέτως, θα είχαν σημειωθεί πολύ δυσμενέστερες εξελίξεις στα μακροοικονομικά μεγέθη και στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σε ό,τι αφορά τις μελλοντικές εξελίξεις, το οικονομικό και χρηματοπιστωτικό πρόγραμμα που υιοθέτησε η ελληνική κυβέρνηση, το οποίο αξιολογήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, αποτελεί εδραία βάση για θετικότερες οικονομικές προοπτικές. Το πρόγραμμα βασίζεται σε ρεαλιστικές μακροοικονομικές υποθέσεις και περιλαμβάνει, εκτός από τις απαραίτητες περικοπές δαπανών και αυξήσεις φόρων, μια πολύ αυστηρή και διεξοδική ατζέντα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Μεσοπρόθεσμα, αυτός ο υγιής συνδυασμός διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και επανόδου σε βιώσιμα δημόσια οικονομικά θα συμβάλει στη στήριξη της απασχόλησης, στην αποκατάσταση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και στην καταπολέμηση των προβλημάτων ανταγωνιστικότητας που έχει συσσωρεύσει η Ελλάδα.

Με εκτίμηση,